

vervolg lezing maandag 21 maart 2011

Een waardig levenseinde

door Mick Raeven

Een patiënt komt de spreekkamer van de huisarts binnen, legt op het bureau een euthanasieverklaring neer en zegt: 'Dit wil ik u geven, dan is het alvast geregeld...'

Iedereen komt te overlijden en iedereen is er bewust of onbewust mee bezig. Dit bezig zijn wordt gevoed door de ervaringen die men opdoet rond sterfgevallen in de familie en omgeving. Er zijn veel misverstanden en er doen veel halve waarheden de ronde. In deze tijd van de 'mondige patiënt' is het belangrijk dat deze ook een 'goed geïnformeerde patiënt' is. Zo kan er, op basis van reële verwachtingen een gesprek met de betrokken arts gevoerd worden. In de lezing worden diverse 'sterfscenarió's' doorgenomen - op een tijdstip dat dit meestal nog niet speelt voor de toehoorders. Meningsvorming dient gebaseerd te worden op goede feiten en niet op fantasieën, deze zijn vaak erger dan de realiteit. Palliatieve sedatie en euthanasie komen uitgebreid aan bod.

Mick Raeven is ruim 33 jaar huisarts geweest in Loon op Zand en heeft zich gespecialiseerd in palliatieve zorg. Al tijdens zijn werk als huisarts was hij betrokken bij de oprichting van het hospice Francinus de Wind in Waalwijk, waar hij nu nog werkt als hospicearts. Verder is hij medisch coördinator van het Netwerk Palliatieve Zorg Midden-Brabant en scenarts (2e arts bij euthanasie) en een van de teamleden van het Palliatief Consultatie Team in de regio.

PROGRAMMA

19.30u • Zaal open

20.00u • Aanvang

Pauze

• **Vervolg lezing** (mogelijkheid tot het stellen van vragen)

22.00u • Sluiting

Aanmelding

Deelname aan de lezingen is gratis;
plaatsing op volgorde van aanmelding.
Aanmelden kan tot en met de dag
vóór de lezing.

U kunt zich aanmelden via e-mail:
info@znbr.nl

Voor informatie kunt u bellen naar:
013 465 73 55

De lezingen worden gehouden
in de aula van:
Crematorium Tilburg en omstreken
Karel Boddeweg 5, 5044 EL Tilburg

www.nietmeerbeter.nl
www.crematoriumtilburg.nl

Lezingencyclus 2011

georganiseerd door Crematorium Tilburg en omstreken
in samenwerking met het Netwerk Palliatieve Zorg Midden-Brabant

Inleiding

Het Crematorium Tilburg en omstreken organiseert
in samenwerking met het Netwerk Palliatieve Zorg
Midden-Brabant drie lezingen rondom sterven.

De lezingen gaan o.a. over waardig sterven,
stil verdriet, omgaan met verlies en rouwen.

Programma

maandag 24 januari 2011 • 20.00 uur

Je kind verliezen..en dan...

door Ine van den Heuvel

(psychosociaal therapeut & verlies- en traumatherapie)

maandag 21 februari 2011 • 20.00 uur

Verlies & Rouw na Zelfdoding

door Jacqueline Tondou

(creatief therapeut rouwbegeleiding/rouwtherapie)

maandag 21 maart 2011 • 20.00 uur

Een waardig levenseinde

door Eugène Sutorius

(hoogleraar strafrecht en retorica Universiteit van Amsterdam)

en

Mick Raeven

(hospice-arts, scenarts en medisch coördinator
Netwerk Palliatieve Zorg Midden-Brabant)

maandag 24 januari 2011

Je kind verliezen.. en dan...

door Ine van den Heuvel

'Al vanaf de dag dat je bent geboren, ben je oud genoeg om te sterven', zei Martin Heidegger ooit. Ja, dit is waar. En ook zo tegennatuurlijk, zo niet te begrijpen, zo... Er zijn eigenlijk geen woorden voor, die kunnen uitdrukken hoe het is, als je kind sterft.

In de lezing zal worden ingegaan op wat het verlies van een kind betekent voor ouders en voor andere kinderen in het gezin en wat het betekent in groter familieverband. Ine vertelt over de verscheurende pijn van dit verlies, over hoe we onszelf beschermen voor teveel pijn ineens en over wat kan helpen om de pijn te leren dragen... Om dan, beetje bij beetje, jezelf en je kind opnieuw 'vrij te geven'; waardoor je kind verder mag reizen en we zelf, ons eigen leven weer op mogen nemen, vanuit een nieuwe betekenis. Want een verlies verandert je leven, voor altijd.

Ine van den Heuvel is psychosociaal therapeut en gespecialiseerd in verlies- en traumatherapie, relatietherapie en systemisch werk. Door al haar werkmethodes heen, kun je de affiniteit die zij heeft met de 'roep van het hart en de beweging van de ziel', proeven en herkennen. Tim, haar overleden zoon, is hierin haar grootste leermeester.

www.orig-ine.nl

PROGRAMMA

- 19.30u • Zaal open
- 20.00u • Aanvang
- Pauze
- **Vervolg lezing** (mogelijkheid tot het stellen van vragen)
- 22.00u • Sluiting

maandag 21 februari 2011

Verlies & Rouw na zelfdoding

door Jacqueline Tondou

Van alle wijzen van overlijden, is deze specifiek anders omdat de overledene zelf een einde aan zijn/ haar leven heeft gemaakt. Of scherper geformuleerd: hij/zij is zelf 'de dader' en de nabestaande(n) 'slachtoffer'. Maar zo simpel is dat niet, integendeel. Een zelfdoding roept altijd heel veel vragen op, zoals:

- **Waarom is dit gebeurd en waarom op deze manier?**
- **Was ik niet waardevol genoeg voor hem/haar om te blijven leven?**
- **Waarom heeft hij/zij (mij) niet om hulp gevraagd?**
- **Wat had ik kunnen doen om dit te voorkomen?**
- **Was het een schreeuw om aandacht of wilde hij/zij echt dood?**

Uitgebreid zal ingegaan worden op het specifieke van het rouw proces na zelfdoding en hoe je daar als nabestaanden wel/niet mee verder kunt leven.

Jacqueline Tondou is creatief therapeut en gespecialiseerd in rouwbegeleiding/rouwtherapie. Sinds 1996 heeft zij o.a. een eigen praktijk. Vanwege haar verliezen door zelfdoding kan zij zowel uit eigen ervaring als uit haar praktijk met veel voorbeelden ingaan op dit onderwerp en handreikingen geven hoe hiermee om te kunnen gaan.

www.tondu-rouwbegeleiding.nl

PROGRAMMA

- 19.30u • Zaal open
- 20.00u • Aanvang
- Pauze
- **Vervolg lezing** (mogelijkheid tot het stellen van vragen)
- 22.00u • Sluiting

maandag 21 maart 2011

Een waardig levenseinde

door Eugène Sutorius

Mensen zijn sociale wezens en sterven is een belangrijke sociale gebeurtenis. De individuele keuze van iemand om vrijwillig te sterven heeft soms een grote impact op de naasten. Het zelfgekozen moment van sterven is niet alleen een persoonlijke kwestie: de gemeenschap verliest immers een van haar leden en wil deelnemen aan het afscheid. Na de zoektocht, hoe ouderdom, individuele vrijheid en onvermijdelijk lijden zich tot elkaar verhouden in het zicht van de dood, gaat het niet alleen om de inhoud, de normen maar ook om rituelen, de vormen. Eugène Sutorius zal ook ingaan op de specifieke situatie van een zelfgekozen, vooraf gepland levenseinde: betekenisvolle gesprekken kunnen gevoerd worden of andere dingen ondernomen worden waarin vaak nieuwe rituelen schuil gaan. Rituelen die te maken hebben met het leven dat degene die gaat sterven heeft geleid en de belangrijke waarden in diens leven. Een belangrijk verschil met traditionele rituelen is dat de stervende zelf betrokken en onderdeel is van die rituelen. Tenslotte is er dan – samen met de stervende – de fase van het afscheid, het bewust afscheid nemen van dierbaren, verdrietig, maar vaak ook mooi of goed. Vorm en inhoud verbinden zich vaak harmonieus in deze laatste momenten. Nabestaanden, kijken vaak terug op een indringende, maar waardevolle periode.

Prof. Mr. Eugène Sutorius is na vele jaren in de advocatuur en de rechterlijke macht nu hoogleraar in het strafrecht en de retorica aan de Universiteit van Amsterdam. Als advocaat en later als voorzitter van de NVVE is hij betrokken geraakt bij de maatschappelijke discussie over euthanasie, en recentelijk nog bij het burgerschapsinitiatief 'Uit Vrije Wil', een initiatiefgroep, die streeft naar de legalisering van stervenshulp aan ouderen.

z.o.z. voor de andere spreker van deze avond